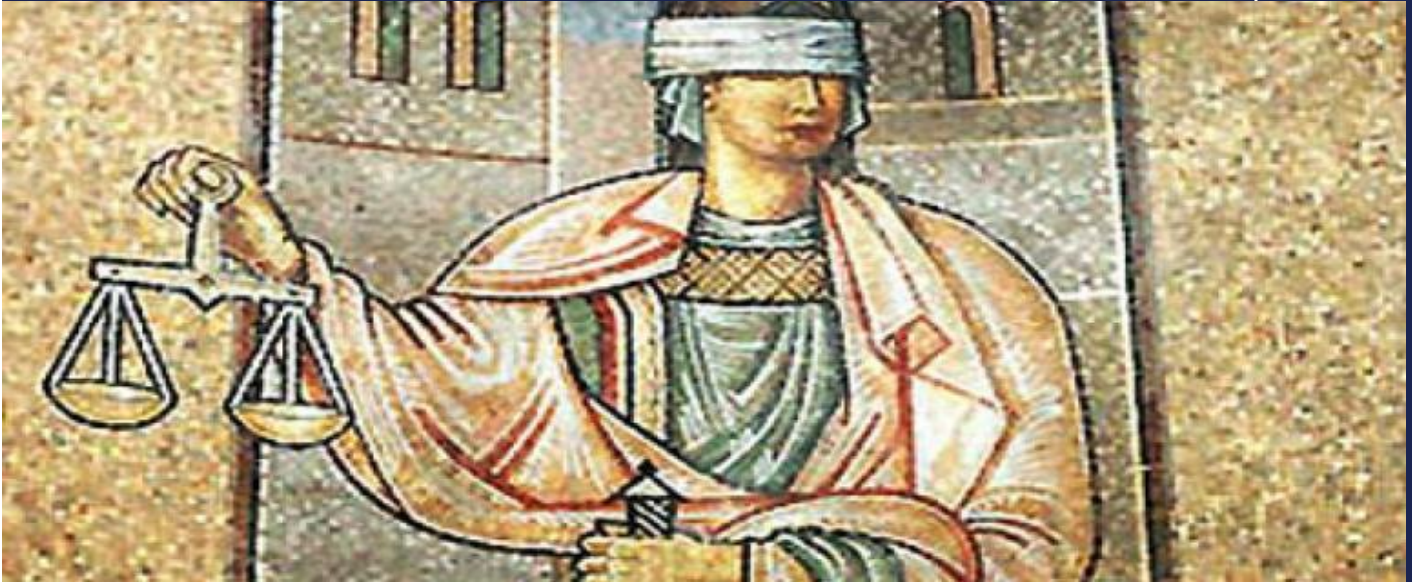




# ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДАТЕЛ

Издание на сдружение „Младежки алианс- Варна“

брой 1



## В служба на обществото

### Кои сме ние?

Сдружение "МЛАДЕЖКИ АЛИАНС - ВАРНА" е неправителствена организация, регистрирана в обществена полза.

Сдружението обединява интересите и усилията на своите членове за координиране и усъвършенстване на дейностите си по създаване на устойчива правна и социална среда за защита интересите на граждани в неравностойно социално положение: членове на малцинствени етнически групи, жени, младежи, хора с увреждания; сдружението работи по застъпничество за утвърждаване на универсалните и европейски стандарти за правата на човека и общопризнатите ценности на демокрацията и хуманизма. Отличава се със своя опит и практика в създаване на междусекторни партньорства, привличайки различни заинтересовани страни да си сътрудничат при решаването на проблеми на общността.

От своето създаване до днес Сдружението е реализирало над 30 проекта, като водеща организация или партньор, в сферата на защитата правата на уязвими социални групи, интеграцията на малцинствата, както и в областта на правната реформа и образованието.

„Младежки алианс – Варна“ е автор и първи изпълнител на Програмата за гражданско наблюдение на съдилищата. Сдружението е доставчик на социални услуги и член на Обществения съвет на хората с увреждания към Кмета на община Варна. От 2008 година предоставя единствената по рода си в страната социална услуга „Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни с говорно - езикови нарушения при мозъчна увреда“. "Младежки алианс - Варна" е автор на програмата за обучение и институционализиране фигурата на ромския административен медиатор и основател на първата в страната "Мрежа на ромските административни медиатори". Експерти на сдружението са автори на програмата за училищна медиация и обучението на училищни екипи по медиация, както и на първата в страната виртуална "Асоциация на училищните медиатори".

**Съдия Елена Янакиева, председател на Административен съд, гр. Варна**

- Съдия Янакиева, какъв е ангажиментът на Административен съд Варна към проекта на сдружение „Младежки алианс-Варна“, свързан с разработването на единна методика за прилагане на програмата „Гражданско наблюдение на съда“?

На 07.01.2019 беше подписано споразумение за сътрудничество между Административен съд-Варна и сдружение „Младежки алианс-Варна“, с което страните поеха ангажимент да си сътрудничат по проект „Партньорство между НПО и съд за ефективност и граждански контрол в административното правораздаване“. Съвместната работа се изразява в това, че екип от експерти- юристи и психолози от сдружението и съдии от Административен съд Варна ще работи за изготвяне на единна методика за прилагане на програмата „Гражданско наблюдение на съда“ в национален мащаб, като се постави акцент върху методиката на наблюдение на административни дела. Този документ ще бъде придружен и от разработване на механизъм за обратна връзка с гражданите, както и на система за оценяване

/ рейтинг/ на участниците в административния процес от страна на гражданите-наблюдатели. Именно в тази част на документа съдиите ще дадат своя принос, а именно, в разработването на правила за прилагане на програмата и за работа на НПО и граждани със

съдилищата. От страна на Административен съд-Варна в екипа участваме аз и съдия Тинка Косева. Постигнахме изключително ефективна комуникация с другите експерти от екипа и заедно разработихме документ, който ще даде възможност програмата да стане един национално работещ механизъм за наблюдение работата на съда и за отваряне на съдебната система към гражданите и НПО сектора, при зачитане правата на всички страни и отчитане спецификите на работа на съдебната система. Считам, че този проект ще спомогне за повишаване информираността на гражданите за работата на съдебната система, ще им даде възможност да погледнат на съда през призмата на неговите отговорности на пазител на правото и институция, която стриктно прилага законатакъв какъвто е.

**- Кои административни дела предизвикват интерес у гражданите и могат да бъдат наблюдавани в Административните съдилища?**

Това са т.нар. дела от обществен интерес. ....определение.... Текстове от законите, които ще бъдат наблюдавани следва да бъдат определяни от НПО-то, което ще изпълнява програмата и могат да бъдат променяни съобразно целите на наблюдението. При предварителните контакти между представител на



наблюдавания съд и организацията-изпълнител на програмата се дефинират параметрите на наблюдението, за да може неправителствената организация да получи максимално съдействие от съда при провеждане на наблюдението. При разработването на методиката екипът се ръководи от целта да се създадат правила и механизми, които да осигурят автономното провеждане на програмата, без то да е зависимо от желанието на съда да бъде или да не бъде наблюдаван, както и да се сведе до минимум необходимостта от допълнителни финансови или човешки ресурси за реализацията на програмата. Тук се включиха и социолозите, които ще дефинират правилата и начините на използване и разпространение на информацията набрана по време на наблюденията.

**- Според Вас какви ползи ще допринесе присъствието на**

**гражданските наблюдатели в съдебните зали и за кого е полезно наблюдението?**

Ползите от гражданското наблюдение са многостранни.

За гражданите е важно да знаят как работи съдебната система и присъствието им в залата ще ги направи по-информирани и по-знаещи. Още повече, че по методиката гражданските наблюдатели задължително преминават обучение преди да се включат в програмата. Това ще повиши нивото на функционалната им грамотност и ще ги направи по-активни при реализацията на правата им. Същевременно ще изгради у тях навици да контактуват адекватно с институциите, да уважават работата на съдиите, запознавайки се с техния етичен кодекс, а също така и с Етичния кодекс на гражданския наблюдател. Наблюдението е изключително полезно и за съда. Така съдиите и другите участници в процеса ще си „сверяват часовника“ и ще имат ясна представа за нивото на одобрение на дейността им. Оценката на гражданите е коректив за нас и вярвам, че тази оценка ще ни стимулира да работим по-добре, по-ефективно и при повишено доверие в работата ни.

**- Съдиите притесняват ли се от факта, че някой ги наблюдава?**

Съдиите не само, че не се притесняват, но и са свикнали с

това да им се наблюдава работата, защото по закон съдебните заседания са публични. Няма причина да се притеснява който и да е от това, че се наблюдават съдебните заседания.

**- Какъв според Вас ще е ефектът от наблюдаването на съдебните заседания?**

Въпросът може да се раздели на 2 части. В по-дългосрочен план бих искала неправителствените организации да могат да влияят за някакви законодателни промени, които да подпомогнат работата на съда, съвместно със съдиите да предлагат иновативни подходи в администрирането на съдебната дейност, които да облекчават работата ни и да правят съдебния процес по-разбираем за гражданите. Втората част от ефекта, който очаквам от едно такова наблюдение е да се откриват пропуски в законодателството, които могат да бъдат попълвани със законодателни промени така щото общественият интерес да е максимално защитен. Добре е неправителствените организации да дават популярност на работата си, за да запознават хората с тези проблеми, особено когато решаването на даден казус има ефект върху широк кръг от хора-граждани и организации.

**- Запозната ли сте с подобни проекти, по които е работено в чужбина?**

Доколкото зная в САЩ има такива програми за гражданско наблюдение на дела и нашата методика е адаптиран

чуждестранен опит в тази сфера. По време на екипните срещи ръководителят на проекта адв. Елка Кръстева ни запозна с опита си на доброволец в американската организация WATCH. За нас беше интересно и полезно да се запознаем с достиженията на други организации в областта на гражданското наблюдение.

**- Каква е личната Ви оценка за настоящия проект?**

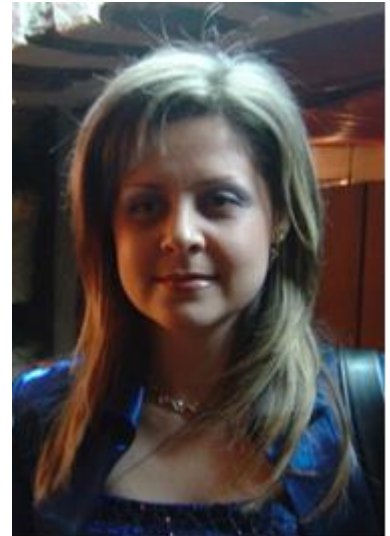
Много се надявам да има все повече такива прояви на сътрудничество, защото част от проблемите в съдебната зала се коренят в това, че хората не знаят как тя работи. Те не разбират, че това, което по принцип им се струва неприятно и непопулярно, всъщност го повелява закона. Добре е да се знае, че когато в закона пише нещо и съдът го приложи, то то е справедливо. Все повече трябва да са случаите, в които обществото под една или друга форма да наблюдава работата на съда. Това е пътят хората да разберат, че това е техния съд.

### адв. Елка Кръстева, ръководител на проекта

Наблюдението на делата в съдебна зала е възможност да бъдат открити проблемните точки в правораздаването, гражданите да влязат в съдебната зала и да се запознаят отблизо с работата на съдилищата, което от своя страна ще увеличи доверието към съда като институция. Сдружение „Младежки алианс- Варна“ е първата организация в България, която реализира програмата за гражданско наблюдение на съда още през 2003-2004 година. Тогава доброволци-студенти от правните факултети на университетите в гр.Варна извършваха наблюдение на делата в съдебна зала, но и събираха данни за проследяваните казуси от документацията по делото. Наблюдаваните дела бяха с елемент на домашно насилие, който следваше да се извлеча от данните по делото, тъй като още не беше приет Законът за защита от домашното насилие. Пилотният проект, обаче, допринесе много да бъде събрана достатъчно статистическа информация, която след обобщаване доведе до извода за необходимостта от спешна намеса на държавата в тази толкова деликатна област на взаимоотношенията в семейството. Целият екип на сдружението бяхме изключително горди, че нашият труд и принос към каузата подпомогнаха приемането на закона. С настоящия проект „Партньорство между НПО и съд – за ефективност и граждански контрол в административното правораздаване“ не само обобщаваме и кодифицираме натрупаният опит, но и стъпваме в една нова за наблюдението област - административното правораздаване, където до скоро употребата на термини като „гражданско наблюдение на

дела“, „граждански рейтинг на дейността на съда“, участието на съдии в партньорски проекти с НПО звучаха странно и изглеждаха невъзможни. Вече една година екипът на сдружението в партньорство с Административен съд Варна работи успешно за разработване и унифицирано прилагане на програмата за гражданско наблюдение във всички съдилища в България, като поставя акцента върху възможностите за наблюдение в административното правораздаване. Експерти на сдружението и съдиите от Административен съд- Варна си поставиха и още една изключително смела и иновативна задача- да разработят механизъм за прилагането на способите за алтернативно решаване на спорове в административния процес, като не само изследват наличните възможности според действащото законодателство, но и се заеха да отправят препоръки за законодателни и други нормативни промени, с цел по-пълноценното използване на алтернативните способности за решаване на конфликти-медиацията и споразумението предвидено в АПК.

Програмата „Гражданско наблюдение на съдилищата“ генерира висока добавена стойност. Така разработена тя вече може да се осъществява от доброволци с различен профил-възраст, образование и опит. Отворихме програмата за всички граждани, желаещи да се включат, а не само за студенти по право. Наблюдението на доброволците в съдебната зала е с цел ангажираност на обществото към работата в съдебната система, установяване на негативните тенденции, практики и проблеми и предлагане на варианти за



решаването им. Мониторингът е разработен така, че да помогне за подобряването на правораздаването и да повиши обществената осведоменост и доверието на хората в съда. Доброволците, които следва да наблюдават съдебните заседания, трябва да са специално обучени. Подобни идеи и наблюдения са добре познати в световната практика. Пример за това е организацията WATCH, която също наблюдава работата на съда, но в САЩ и от която имах щастието да се уча като доброволец и по-късно да адаптирам и тествам програмата в България.

Пожелавам си след края на проекта повече граждански сдружения да проявят интерес и да приложат програмата в различни райони на страната.

# Алтернативните способности за решаване на спорове в административното правораздаване са възможни и необходими

Съдия Тинка Косева, Върховен административен съд, гр.София

Съдия Косева, приложима ли е медиацията в административното производство?

Независимо, че в чл.3 от Закона за медиацията /ЗМ/ е предвидена възможност за прилагането и на практика медиацията е неприложима в административното правораздаване предвид разпоредбата на ал.3 от същия текст, която казва че такава не може да се провежда, ако в закон или друг нормативен акт е предвиден друг ред за сключване на споразумение. Такъв ред е изрично предвиден в разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, поради което се налага извода и практиката показва, че медиация в момента не се провежда в административното правораздаване както пред административните органи, така и пред административните съдилища. Също така искам да отбележа, че за разлика от изрично регламентираната в разпоредбата на чл.140, ал.3 от ГПК възможност съдът да напътства страните към медиация или друг способ за доброволно уреждане на спора по граждански и търговски дела в АПК не е предвидена същата възможност, поради което административният съд не е задължен да напътства страните към медиация.

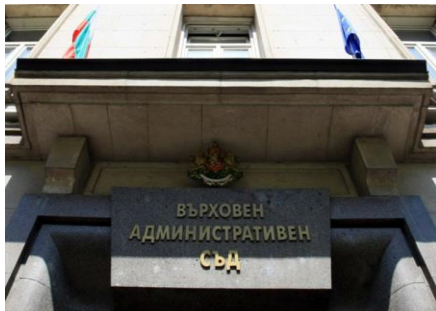
Според Вас какво трябва да се направи, за да се даде възможност медиацията и алтернативните способности за решаване на спорове да навлязат по широко в административното правораздаване?

Липсата на изрична регламентация, на правила в производството за сключване на споразумение в АПК както и на процедура по медиация в административните спорове предвидени в Закона за медиацията, пречат за приложението на алтернативните способности за решаване на спорове в административното правораздаване. Тези процедури и института на споразумението следва изрично и детайлно да бъдат нормативно уредени, както и възможността професионално подготвен медиатор да се включи в спора и да съдейства за решаването му. По този начин ще се постигне бързина и намаляване на разходите за постигане на споразумение, както и най-добро решение за спорещите страни. Затова считам, че подобно на уредбата на член 140 алинея 3 от ГПК следва в АПК изрично да бъде регламентирана възможността съдът да напътства страните към медиация, но само, подчертавам, ако прецени, че повдигнатия спор е подходящ за уреждане с този способ. Това напътстване следва да стане още преди насрочване на делото. Следва също така да бъде



като да създаде синхрон между действието на АПК и ЗМ, като разпоредбата следва да придобие редакция в следния смисъл, че когато друг закон или друг нормативен акт предвижда друг ред за сключване на споразумение се провежда процедура по медиация, но се прилага специалния ред за сключване на споразумение, който пак отбелязвам, че следва изрично и детайлно да бъде регламентирано в АПК, защото в разпоредбата на чл. 178 АПК и чл.20 от АПК, където е уредено споразумението, съществуващата уредба не е детайлна и затова не е ефективна. Считам също така, че в ЗМ следва да се предвиди изричен механизъм за правно действие на споразумението по Закона за медиацията при административни спорове, която изрично да укаже, че при административни спорове се провежда процедура по медиация /по ЗМ/, която може да приключи със споразумение по ЗМ или споразумение по АПК. Следва да се предвиди изрична уредба на превантивната медиация в Закона за медиацията съобразно изискванията на препоръка номер R 2001/9 на Съда на Европейския

съюз, за да се даде възможност на административния орган да инициира превантивна медиация, която да приключи със предвиденото в чл.20 от АПК споразумение. Така ще се създадат връзки между АПК и ЗМ, в резултат на което споразумението по чл. 20 от АПК ще намери по широко приложение.



Считам, че също така следва да се предвиди изрична уредба на съдебно свързаната медиация в АПК и задължение на административния съд на напътства страните към споразумение и медиация, като се създаде нова алинея на чл.178 от АПК . В алинея първа би могло да се предвиди, което намирам за удачно, преди насрочване на делото и откриване на заседанието по делото административния съд да напътства страните към медиация или споразумение, като според предмета на делото и спецификата на правния спор и ако спорът е подходящ съдът да прецени към кой от двата алтернативни способи за решаване на спорове – споразумение или медиация- да упъти страните.

Необходимо е при започване на процедура по медиация съдът да има възможност да отлага делото за

нова дата, до която страните да могат да представят проекта си за споразумение. Това е изключително подходящо в контекста на съдебната реформа, защото от една страна страните ще имат възможността доброволно да уредят възникналите между тях спорове и по този начин ще спестят време и разноски, а от друга- това ще разтовари съдилищата. Необходимо е да бъде предвидена изрична разпоредба на ал.3 на този текст 178 от АПК, която да казва, че ако на следващото заседание страните представят на съда, проект на споразумение, то съдът да го одобри с нарочен акт.

**Съдия Косева, считате ли, че е възможно партньорство между НПО и съда в тази посока и как може неправителствения сектор да се включи в този процес?**

В процеса на реформи и промени в законодателството, които да ги обезпечат, такова партньорство между гражданския сектор и съда е не само възможно, но и безусловно необходимо.

НПО, разполагащи с експертен и организационен капацитет, могат да се възползват от предоставената законова възможност и да упражнят правото да отправят предложения, становища, експертни оценки и др. до държавните органи, включително в процеса по изработване и обсъждане на нормативните актове. Освен общата възможност за представяне на предложения за усъвършенстването на законодателството, НПО могат да

се включват в работата на отделни парламентарни комисии. Същите могат да вземат отношения и да представят своите предложения за промени в нормативната рамка /в случая АПК и ЗМ/. Ролята на НПО е изключително важна при обсъждане на различни промени в разпоредби на законопроекти между първо и второ четене в пленарна зала и в ресорните парламентарни комисии, тъй като същите могат да се различават от първоначално предложените, поради което НПО следва да съсредоточат експертния си потенциал между двете четения и да участват активно в работата на ресорните комисии.



В програма "Гражданско наблюдение на съда" широко е застъпен доброволния труд. В повечето случаи желаещите да участват в наблюдението са студенти по право от варненските университети, но тази тенденция трябва да се промени с отваряне на програмата за участие на всеки гражданин, който отговаря на профила на гражданския наблюдател посочен в методиката на програмата, защото програмата е изключително полезна за гражданите-наблюдатели.

В резултат на дейностите по програмата доброволецът:

- ще се запознае със спецификата и естеството на работата на магистратите;
- ще може да осъществява пряко наблюдение на различни аспекти от дейността на съдилищата;
- ще има възможност да даде предложения за конкретни промени в системата, които да са благоприятни за общността;
- ще допринесе за повишаване на прозрачността при осъществяване на процеса по прилагането на законите;
- ще разбере принципите на действие на съдилищата при разглеждане на дела с обществена значимост.

/Програма „ГНС“/



### **Адв. Тодор Рачински Доброволец по програмата "Гражданско наблюдение на съда"**

Участвах като доброволец при първото пилотно тестване на програмата във Варна и съм изключително благодарен на екипа на сдружение „Младежки алинс- Варна“ за предоставената ми възможност. Научих много по време на наблюденията в зала и след това, в работата си по делата в деловодствата на съставите. Но дори да не се правят проучвания по делата, програмата може да работи и само чрез наблюденията на открити съдебни заседания. Поради естественото текучество при участието на доброволците в работата по проекти и замените в процеса на работа по предишния проект се установи трайна практика всеки обучен наблюдател да участва в обучението на следващите участници в програмата. Тази методика се утвърди като изключително успешна. Споделянето на собствен опит и участието на доброволците във въстпителните обучения на всички

се постигне увереност и мотивация у наблюдателите за бъдещ доброволен труд. По този начин естествено се увеличи продължителността на участие на всеки доброволец в програмата. Ако отново заработи програмата, ще съм сред първите доброволци-наблюдатели.

---

*“Доброволец” идва от латинската дума „voluntaries”, което означава «доброволен», «от свободна воля».*

*На български думата звучи като съчетание от „добро” и „воля”, т.е. на добра, свободна воля или пък воля да правиш добро. Оттук се предполага, че доброволецът на драго сърце би приел да свърши определена работа, която е в полза на обществото и е свързана с някаква добра кауза.*

*Доброволчеството има значителен принос за развитието на икономиката, обществото като цяло и на отделния индивид.*

*Изследванията сочат, че доброволчеството допринася за нарастването на брутният вътрешен продукт от 0.5% на 5.0%.*

*Доброволците са енергичен поток еквивалентен на 140 милиона души на пълен работен ден. Това би било население достатъчно за най-многочислената държава - а и най-проспериращата.*



### **Режийните разноски на общината по предоставяне на услуги се включват в таксата, дължима за услугата**

**Административно дело № 2972 по описа на Административен съд гр.Варна за 2017г.**

В това производство съдът се е произнесъл по подаден протест на прокурор при Окръжна прокуратура Варна, насочен срещу чл.79 ал.1 т.1 от Наредбата за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество на община Варна, чието изменение и допълнение е прието с решение №1125-10 по протокол №23/18.09.2013г. на Общински съвет при Община Варна. В протеста са изложени възражения, че с оспорения текст неправилно се въвеждат режийни разноски в полза на община Варна в размер на 2%, но не повече от 10 000 лева в случаите на продажба, учредяване на ограничено вещно право, замяна или дарение, които не са установени с чл.6 от Закона за местните данъци и такси. Изложено е още, че създаването на местна такса в противоречие на законова разпоредба не е разрешено съгласно чл.84 т.3 от Конституцията на Република България във връзка с чл.21 т.7 от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

Административен съд гр. Варна е възприел извод, че обжалвания текст от посочената Наредба е незаконосъобразен, като се е аргументирал с допуснати нарушения на относими материални разпоредби. Изложени са доводи, че Законът за местните данъци и такси прокламира принципи, които следва да се спазват при

определянето размера на таксите, както следва: 1. възстановяване на пълните разходи на общината по предоставяне на услугата; 2. създаване на условия за разширяване на предлаганите услуги и повишаване на тяхното качество; 3. постигане на по-голяма справедливост при определяне и заплащане на местните такси. Съобразено е, че пълните разходи по предоставяне на услугата включват всички сторени от общината разходи, включително за работни заплати и осигуровки на персонала; материални, режийни, консултантски; за управление и контрол; по събиране на таксите и други, имащи отношение към формирането на размера на таксата, определени конкретно от общинския съвет. При положение, че режийните разноски се включват в общите разходи по предоставяне на услугата, които обуславят размера на таксата, дължима за услугата, те не могат да представляват отделна такса, както предвижда оспорената разпоредба чл.79 от Наредбата за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество. Административният съд е отбелязал, че именно в нарушение на гореизложените, в приетата от Общинския съвет-Варна наредба е въведено задължение за заплащане на режийни разноски отделно от дължимата за услугата местна такса (чл.79, ал.3 от наредбата). Законосъобразният подход обаче изисква уредба, според която

местната такса включва разходите на общината, в това число и режийните разноски. Същевременно с това следва да се отбележи, че материално-техническите и административните разходи по предоставяне на съответната услуга имат реално изражение, което означава, че размерът на т.нар. "режийни разноски" не може да се определя в зависимост от данъчната или от пазарната оценка на общинския имот-предмет на разпореждане.

Общинските съвети определят размера на местните такси, като винаги са ограничени от правилото, регламентирано в разпоредбата на чл.141 ал.3 от Конституцията на Република България, техният размер да бъде определен при условия, по ред и в границите, установени със закон. В конкретния случай, както бе изложено и по-горе, това е сторено в Закона за местните данъци и такси. Като е формирал задължение за потребителите, което е в явно противоречие на закона, общински съвет е постановил акт, който правилно е протестиран от Прокуратурата. Разпоредбите на Раздел втори „Местни такси“ на глава Първа от ЗМДТ съдържат общи правила, касаещи всички видове местни такси.

Това решение е потвърдено при осъществения касационен контрол от Върховен Административен съд.

## **Административно дело № 281 по описа на Административен съд гр.Варна за 2019г.**

Производството е образувано по подаден протест на прокурор при Окръжна прокуратура Варна, насочен срещу чл. 4, ал.1 от Наредбата за условията и реда за установяване на жилищни нужди на гражданите, настаняване и продажба на жилищни имоти, приета от Общински съвет Варна в частта на думата „български“ и против чл.4, ал.1, т.1 от същата наредба в частта на думата „български“ и изрази: „на които поне един член от семейството/на домакинството е български гражданин“.

В протеста са изложени доводи, че оспорената част от наредбата противоречи на чл. 26, ал. 2 от Конституцията на Република България, според който чужденците, които пребивават в Република България имат всички права и задължения по тази Конституция с изключение на правата и задълженията, за които Конституцията и законите изискват българско гражданство.

В разпоредбата на чл.4, ал.1 от Наредбата, в частта, в която е обжалвана се сочи следното: „Право да кандидатстват за настаняване под наем в жилищата по чл.2, ал.2, т.1 от настоящата Наредба имат български граждани и техните семейства, които отговарят кумулативно на следните условия:...” В разпоредбата на чл.4, ал.1, т.1 от Наредбата е предвидено: „Право да кандидатстват и да бъдат настанени в общински жилища имат нуждаещите се от жилище български граждани и техните семейства/домакинства, на които поне един член от семейството/на домакинството е български гражданин;”

Съдът в това производство е бил сезиран с искане за отмяна на

местно значение, каквито са Наредбите, приемани от Общинските съвети. Последните, като органи на местно самоуправление на територията на съответната община решават самостоятелно въпросите от местно значение, които законът е предоставил в тяхната компетентност.

В изпълнение на предоставените му правомощия общинският съвет е овластен да издава нормативни актове, с които урежда, съобразно нормативни актове от по-висока степен обществени отношения с местно значение - чл. 76, ал. 3 АПК, вр. чл. 8 ЗНА, вр. чл. 21, ал. 2 от ЗМСМА.

В конкретния случай решаващият състав е приел, че оспорените разпоредби от Наредбата са в противоречие с конкретни текстове от Конституцията и Закона за общинската собственост - нормативни актове от по-висока степен. Позовал се е на разпоредбата на чл.26, ал.2 от Конституцията, според която чужденците, които пребивават в Република България, имат всички права и задължения по тази Конституция с изключение на правата и задълженията, за които Конституцията и законите изискват българско гражданство. Съобразил е и разпоредбата на чл.43 от ЗОБС, в която законодателят подробно е регламентирал кои лица имат право да бъдат настанени в жилища за отдаване под наем. Констатирал е, че в специалния закон не са предвидени правни възможности общинските съвети при приемане на наредба да регламентират по различен начин от ЗОБС кои са правоимащите

предвидено като условие за кандидатстващите за настаняване в общинско жилище лица да имат българско гражданство.

В аспекта на чл.15, ал.1 от ЗНА се наложил извод, че за Общински съвет-Варна не е налице правна възможност да регламентира по различен начин от този в Конституцията и Закона за общинската собственост кръга на лицата и техните семейства/домакинства, които имат право да кандидатстват за настаняване под наем в общински жилища като поставя специално изискване те да са български гражданин или поне един член на семейството/домакинството да е български гражданин.

С оглед изложеното е възприет извод, че нормите на чл.4, ал.1 и чл.4, ал.1, т.1 в частта „български“ от Наредбата за условията и реда за установяване на жилищни нужди на гражданите, настаняване и продажба на общински жилища противоречат на чл.15, ал.1 от ЗНА и чл.8 от ЗНА, тъй като общинският съвет е стеснил кръга на право имащите лица, респективно семействата/домакинствата при наемане на общинско жилище, ограничавайки го само до българските граждани, съответно поне един член от семействата/домакинствата да е български гражданин. Съдът е казал, че по този начин административният орган не се е съобразил с разпоредбата на чл.26, ал.2 от Конституцията и е надхвърлил законовите рамки на чл.43 и чл.45 от ЗОбщ.С, визиращи лицата, които могат да наемат и да бъдат настанявани в общински жилища.

**С решение от декември 2019г., съдът е обявил за недействителен избора на единия от кандидатите за кмет на село, намиращо се в община Провадия при изборите, проведени на 27.10.2019г.**

С какво това производство е различно от останалите, образувани по Изборния кодекс?

Делото е обявено като такова от обществен интерес, тъй като резултатът по него ще произведе последици за всички избиратели с адресна регистрация в селото.

Освен всички останали твърдения за допуснати нарушения по време на изборния процес, в жалбата се твърди, че част от секционните избирателни комисии са допуснали нарушения при отчитането на изборните резултати, в частност при определяне на недействителните бюлетини. Като довод в жалбата е посочено, че определените като недействителни бюлетини, неправилно са отчетени като такива, тъй като върху тях е имало отразен реален вот, *но същият е останал невидим, поради използването на пишещо средство, съдържащо т.нар. „изчезващо мастило“.*

Във връзка с това твърдение, съдът е допуснал изготвянето на комплексна съдебно-химическа и съдебно-техническа експертиза, която е възложил на Научноизследователски институт по криминалистика – МВР и лабораторията към Специализирания отряд за борба с тероризма /СОБТ/ - МВР гр. София. Според представеното заключение експертизата е извършила изследване с микроскоп и видеоспектрален компаратор; химическо проявяване, високоефективна течна хроматография и газова хроматография с маселективен детектор.

Експертизата е извела категоричен извод, че изследваните безцветни щрихи са изписани върху бюлетините, като е използвано пишещо средство с обезцветяващо се пишещо вещество. Нанесен щрих от такова пишещо вещество е видим за определен период от време – от няколко минути до няколко часа.

Това заключение не е оспорено от страните. Съдът е възприел извод, че жалбата е основателна, тъй като е установил допуснати в хода на изборния процес съществени нарушения, довели до неправилно отразяване вота на избирателя по отношение на проведения избор за кмет на населено място. Секционните избирателни комисии не са извършили необходимите проверки и не са осъществили необходимия контрол така, че при осъществяване на вота, избирателят да разполага с химикал, пишещ със син цвят. Изискване, регламентирано от законодателя при поставянето на знак от избирателя върху бюлетината, отразяващ неговата воля, респ. определящо гласът като действителен или недействителен, съобразно разпоредбата на чл.278 от ИК.

Производството е приключило с обявяването на избора за кмет в селото за недействителен, а съобразно чл. 462. (1) от Изборния кодекс, когато съдът е обявил резултата от изборите за недействителен по отношение на кмет, се произвежда нов избор.

---

*„Противникът, който се бори против вас най-яростно, повече от всички е убеден във вашата правота.“ - Ървинг Стоун*

*Justitia regnorum fundamentum.  
/Правосъдието е основата на държавата./*

*Ubi ius incertum, ibi ius nullum.  
/Където правото е нерешително, там няма право. /*

*"Законът е ред, а добрият закон е добър ред"*  
Аристотел

*„Когато справедливостта изчезва, то не остава нищо, което би могло да предаде ценност в живота.“*  
Имануел Кант

*„Правото е кораб в море от морал, но корабът не бива да пропуска вода.“*  
Теодор Пиперков